

Záznam obhajoby dizertace PhDr. Jana Drahoňovského, 15.2. 2024

11,05 Uvítání provedl předseda komise, vyslovil poděkování zejména oběma přítomným oponentům.

11,10 Školitelka dr. Podaná shrnula (on line) průběh studia, které trvalo dlouho a postupně se profilovalo směrem k sociologii. Kandidát přečetl hodně literatury a věnoval se i dalším výzkumům. Práce je dobrým příspěvkem k tématu.

11,15 Uchazeč uvedl práci do kontextu bádání v ČR a ve světě. Cíl výzkumu vidí jako rozumění, jako popis sociální zásoby vědění. Výsledky prezentoval formou přehledu témat a zdůraznil silné stránky své práce. Výsledky se vztahují k jedincům, ale vytvořil typologii.

11,30 Doc. Nebálková – posudek oponentky:

Práce je zajímavá, ale má řadu výhrad, a to již k hlavní otázce. Teorie není propojena s výzkumem. Přínosné jsou kapitoly o vývoji problematiky a o institucionálním rámci. Ale i metodologické otázky nejsou řešeny ve vztahu k výzkumu, zůstávají v obecné poloze.

11,45 Dr. Dirga – oponent:

Prezentace byla dobrá, přesto není zcela jasný cíl práce, představuje příliš velký úkol. Oceňuje provedenou rešerši, ale má výhrady k metodologii i k výsledkům, zejména k jejich zobecnitelnosti. Připomíná ty hlavní ze svého posudku.

11,50 Odpovědi kandidáta (JD):

Původně řešil Goffmana na 7 stránkách, zkrátil dle doporučení školitelky. Vykládá vztah organizace a instituce (ve vztahu ke Goffmanovi), shrnuje kritiku.

Dr. Dirga poznamenává, že problém instituce je marginální.

JD: Kvalitativní výzkum je závislý na osobě výzkumníka. Jazykovou stránku (slang) považuje za povrchovou záležitost. Kódování může být různé a bylo poměrně dlouhé. Na opakovanou otázku, proč je výzkum důležitý, odpovídá ne zcela jasně: co se odehrává v mysli uvězněných osob.

12,00 Doc. Nedbálková připomíná dotaz, zda jde o sociologické pojetí hodnoty.

JD: Hodnota je téma pro psychology. Soudí, že droga je hodnotou. Ve vztahu k respondentům byla důležitá jeho role psychologa, šlo o důvěru.

Doc. Nedbálková vidí kritérium volby dobrých vypravěčů jako sporné.

JD: Respondent musí být nositelem zkušenosti a být schopný ji vyjádřit.

Doc. Skovajsa zpochybňuje rozhodování podle kritérií výzkumníka, zavání to kádrováním.

JD: Vycházel údajně z tradice antropologie. Rozhovory byly dlouhé. Vybral 12 lidí, aby byla zastoupena všechna oddělení věznic. Některé informanty vyřadil z důvodu malé relevance k tématu.

Dr. Dirga se ptá na stanovení kvóty 15 respondentů.

JD: Uvádí příklad jiných prací podobného typu. V nadsázce říká, že asi udělal chybu, že nezvolil takové téma, aby na malém počtu respondentů rychle dosáhl saturace.

12,15 – Doc. Skovajsa podotýká, že nejde o počet respondentů a že námitka proti teoretické saturaci není relevantní.

JD: Cíl práce by asi bylo možno formulovat jinak.

Dr. Dirga si nadále není jist zobecnitelností výsledků.

JD: Předmětem je zkušenost s výkonem trestu, její konstrukce. Zobecnění je možné na daný soubor, je vázané na kontext.

Dr. Dirga v rámci hodnocení odpovědí kandidáta konstatuje, že je obhajoba pro něj zklamáním.

JD: Výzkumník neručí za přenositelnost poznatků.

12,30 Zahájena všeobecná rozprava:

Doc. Buriánek považuje kritiku grounded theory za předpoklad kauzality v axiálním kódování za spornou, ostatně proč by mělo být uplatnění tohoto přístupu problematické? Autorův model propojuje jednotlivá témata, ale souvisí vše se vším, anebo jsou tam nějaké výraznější determinanty? V rozhovorech byly kladeny otázky, které mohly ovlivnit tematickou strukturu, takže absence některých témat nemusí znamenat, že jsou irelevantní. V práci obsažené poznámky o malém významu programů zacházení s vězni se v tomto ohledu jeví jako nekorektní až voluntaristické.

JD: Pro vězně je důležitý vztah s osobou, ne socializace. Péče by měla být individuální.

Dr. Tomášek souhlasí s tím, že věžňové vnímají instituce prostřednictvím jejich představitelů. Práci považuje za zajímavou, ale i jemu se téma jeví jako příliš široké.

JD: Tvrdí, že vychází z paradigmat. Je proti předběžné kategorizaci.

Doc. Nedbáková se vrací k obhajobě, která přes dobrou úvodní prezentaci nebyla přesvědčivá, zabývala se margináliemi (Goffman), neosvětlila dostatečně cíl práce. Proto se ptá, co lze považovat za hlavní odpověď na výzkumnou otázku, v čem spočívá přínos.

JD: V centru je jedinec, nikoli masa. Vychází z jedinečného popisu, ale objevil typologii.

Doc. Nebáková považuje důraz na jedince v kontextu práce v oboru sociologie za problematický.

12,45 Doc. Skovajsa připomíná rozdíl mezi typologií a zobecněním, také pojem zkušenosti se z hlediska výzkumu jeví jako rizikový.

JD: Rozumění chápe jako uspořádanou zkušenost, která je žitá, fluidní a komplexní.

12,50 Předseda komise uzavřel rozpravu. Konstatoval, že diskuze byla velmi podrobná, ukázala základní orientaci uchazeče v tématu, který přiblížil užité metodologické postupy a vyjádřil se k většině hlavních otázek a připomínek. O výsledku rozhodne hlasování komise.

Uchazeč se poté obrátil na dr. Dirgu s osobním dotazem, proč – pokud mluví o své podpoře kriminologického výzkumu ve věznicích – ho ve svých pracích necitoval.

Komise přistoupila k poradě a následně k tajnému hlasování.

Hlasování (jeden hlas kladný, tři záporné) potvrdilo klasifikaci výsledku obhajoby „**neprospěl**“. Vztahuje se tak i k celkovému výsledku SDZK.

Odůvodnění:

Komise se přiklonila k názoru oponentů, že obhajoba byla neúspěšná. Hlavní výhrady obsažené v obou posudcích a vyjádřené v rozpravě se nadále týkají nevyvážené koncepce práce, jejího cíle a přínosu včetně zobecnitelnosti výsledků a zdůvodnění použité metodologie výzkumu. Obhajoba navíc ukázala, že autorův pohled v některých aspektech (např. svým důrazem na jedince) nekonvenuje oborovému diskursu. Proto by bylo třeba **dizertaci podstatně přepracovat**. Možnosti dalšího postupu budou vymezeny momentálně aktualizovanými fakultními předpisy.

Kandidátovi byl oznámen negativní výsledek hlasování, který poukazuje na koncepční a metodologické nedostatky práce. Ani obhajoba nebyla přesvědčivá. Další postup nutno vázat na upřesnění pravidel stran prodloužení studia.

Podpisy protokolu: Doc. Buriánek

Doc. Skovajsa

Dr. Tomášek

Dr. Vinopal